[2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1081

ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1798)

29 ਨਵੰਬਰ, 2019

[ਮੋਹਨ ਐਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1954: ਧਾਰਾ 20A - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਸ਼ੂਗਰ ਲੈਸ ਜੈਲੀ' ਦਾ ਮਾਰਕੀਟਰ ਸੀ - ਉਕਤ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤੋਂ ਜੈਲੀ ਦੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਰ ਖਰੀਦੇ ਸਨ - ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ ਕਿੱਥੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਧਾਰਾ 16 (1) (a) (ii) ਧਾਰਾ 2 (ix) (g) ਅਤੇ 7 (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ Cr.P.C. ਦੀ ਧਾਰਾ 315 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 20A ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ - ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 20A ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਕਿਹਾ:

ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ - 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦੇ 'ਵਿਕਰੇਤਾ' ਅਤੇ 'ਨਿਰਮਾਤਾ' ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - ਧਾਰਾ 20A ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1954: ਧਾਰਾ 2 (ia) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ix) - ਮਿਲਾਵਟੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ - 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ia) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜੋ 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ix) ਜੋ 'ਮਿਸਬ੍ਰਾਂਡਡ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਹੈ - ਧਾਰਾ 2 (ia) (a) ਵਿਚ 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ 'ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (i) (ix) (g) ਪੈਕੇਜ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਜਾਂ ਉਪਕਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹੈ; ਜਾਂ ਜੇ ਪੈਕੇਜ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਹੈ।

1081

XXXXXX

ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1954: ਧਾਰਾ 11 - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ - ਕਿਹਾ: 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ

ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੇਚੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ - 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਮੂਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਭੋਜਨ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1954: ਧਾਰਾ 13 (1) ਤੋਂ (3) - ਕੀ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 (1) ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਅਤੇ 13 (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 'ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ' ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 13 (2) ਵਿੱਚ 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਸਾਬਤ ਕਰਨ

ਲਈ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤੋਂ 13 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ 'ਮਿਲਾਵਟ' ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਇਹੀ ਟੈਸਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ 1954 ਦੇ ਐਕਟ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

1083 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1954: ਧਾਰਾ 2 (ix) (g) - ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ - ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਜੈਲੀ 'ਸ਼ੂਗਰ ਰਹਿਤ' ਹੈ - ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿ ਜੈਲੀ ਵਿਚ 'ਸ਼ੂਗਰ / ਸੁਕਰੋਜ਼' ਸੀ - ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਕੀ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ 'ਖੰਡ' ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ: ਦੰਡਾਵਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ - ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਥਿਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 20A ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦੇ 'ਵਿਕਰੇਤਾ' ਅਤੇ 'ਨਿਰਮਾਤਾ' ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 20A ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਜੈਲੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਵਜੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5] [1090-D-F]

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ **(1975) 1 SCC 866: [1975] Suppl.SCR 30 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

XXXXXX

2. 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਸਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ 'ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ' ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 6] [1091-B]

3. ਧਾਰਾ 11 ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਲਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 14A (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਤਰਕ / ਮਾਰਕੀਟਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੋ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ

ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੇਚੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਨਮੂਨਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰ੍ਹੇ 6, 7] [1091-E-G; 1092-F-H; 1093-A-B]

ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਘੀਸਾ ਰਾਮ, **AIR 1967 SC 970;** ਗਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਦਹਿਯਾਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀ ਜਾਨੀ **(2009) 15 SCC 64: [2009] 12 SCR 229 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

XXXXXX

1085 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

4. 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ia) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜੋ 'ਮਿਲਾਵਟੀਸ਼ੁਦਾ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ix) ਜੋ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7] [1093-E]

5. ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ 'ਮਿਲਾਵਟ' ਦਾ ਅਨੁਕੂਲ

ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 13 (2) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 (1) ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਅਤੇ 13 (3) ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 'ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ' ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 13 (2) ਵਿੱਚ 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਪਰਾਧ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, ਉਥੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-13 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ 'ਮਿਲਾਵਟ' ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8] [1094- C-H]

6.1 ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜੈਲੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੂਗਰ / ਸੁਕਰੋਜ਼' ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ix) (g) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

XXXXXX

ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ 'ਸ਼ੂਗਰ ਰਹਿਤ' ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਕੀ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ 'ਖੰਡ' ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 9] [1095-B-D]

6.2 ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਜੈਲੀ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਰ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14A ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2008 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੈਲੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੈਲੀ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਕਥਿਤ ਬੇਨਿਯਮੀ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਇਸ ਲਈ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨੋਟਿਸ

ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇੰਦੌਰ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਸੀ, ਜੈਲੀ ਦੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਤਾ "ਅਲਕੇਮ ਹਾਊਸ, ... ਮੁੰਬਈ..". ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇੰਦੌਰ ਸ਼ਾਖਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਪਤੇ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਵੈਚਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ, ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰ੍ਹੇ 9 ਅਤੇ 10] [1095-E-H; 1096-A-C]

XXXXXX

1087 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

ਟੀ.ਵੀ. ਉਸਮਾਨ ਬਨਾਮ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਟੈਲੀਚੇਰੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ, ਟੇਲੀਚੇਰੀ **(1994) 1 SCC 754 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[1975] Suppl. SCR	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 5**

30		
AIR 1967 SC 970	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 7**
[2009] 12 SCR 229	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 7**
1994) 1 SCC 754	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1798.

2018 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1003 ਵਿੱਚ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੀਟ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 11.04.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪਿਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਅਨੁਪਮ ਲਾਲ ਦਾਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰੁਣ ਸਿਵਾਚ, ਕੁਨਾਲ ਚੀਮਾ, ਅਨਿਰੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੂੰ ਬਰੂਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇਲਾ ਸ਼ੀਲ, ਅਮਜੀਦ ਮਕਬੂਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦੂਸ਼ੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਾਰਥਿਵ ਕੇ. ਗੋਸਵਾਮੀ ਰਾਹੁਲ ਕੌਸ਼ਿਕ ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਮੋਹਨ ਐਮ ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.

1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ (leave granted) ।

2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 11.04.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ), ਭੋਪਾਲ ਦੇ 01.09.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ('CrPC') ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ ਲੇਖ 'ਔਰੇਂਜ ਟੈਮੀ ਸ਼ੂਗਰਲੈਸ ਜੈਲੀ' ('ਜੈਲੀ') ਦਾ ਮਾਰਕੀਟਰ ਸੀ। ਜੈਲੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਕ ਕੈਚੇਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ('ਨਿਰਮਾਤਾ') ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਕਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। 3.10.2008 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, (ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਭੋਪਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੋਂ) ਨੇ ਭੋਪਾਲ ਦੇ ਵਲੇਚਾ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਵਲੇਚਾ ('ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ') ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਰਿਟੇਲਰ ਤੋਂ ਜੈਲੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੰਪਨੀ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਰ ਖਰੀਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰ 350 ਗ੍ਰਾਮ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਮੂਨੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਟੇਟ ਫੂਡ ਟੈਸਟਿੰਗ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ('ਸਟੇਟ ਲੈਬਾਰਟਰੀ') ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭੋਪਾਲ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਕੋਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਮਾਰਕੇਟਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

XXXXXX

ਸਥਾਨਕ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 26.11.2008 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ, ਸਟੇਟ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੈਲੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੂਗਰ' ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜੈਲੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੈਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੰਦੌਰ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ/ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਪਾਰਟਨਰ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਇੰਦੌਰ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1954 ('1954 ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (1) (a) (ii) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ix) (g) ਅਤੇ 7 (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਵੇਚਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਦੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਭੋਪਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਟੇਲਰ ਨੇ CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 315 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26.8.2014 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 1954 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20A ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ), ਭੋਪਾਲ ਨੇ 1.9.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਹਵਾਰੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਜੈਲੀ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ('ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ') ਤੋਂ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 'ਮਿਲਾਵਟੀ' ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਨਾ ਕਿ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ' ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ।

XXXXXX

1089 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

[ਮੋਹਨ ਐਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.]

ਤੀਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਵੀ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਇਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 20A ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦਾ ਵਿਤਰਕ / ਡੀਲਰ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ/ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 01.09.2015 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ

ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਯੂ.ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 20A ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦਾ 'ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਡੀਲਰ' ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 'ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਡੀਲਰ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੀਜ ਐਕਟ, 1966 ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ, 1968 ਵਰਗੇ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ 'ਮਿਲਾਵਟੀ' ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੈਲੀ ਦੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਦੌਰ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਪਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (2) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ 'ਮਿਲਾਵਟੀਸ਼ੁਦਾ' ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਹੈ, 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਮਿਸਬ੍ਰਾਂਡਡ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਲੀ 'ਤੇ ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਫਤਰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2/ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਇੰਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਖਾ ਦਫਤਰ / ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈ ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ।

5. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 20A ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਦੇ 'ਵਿਕਰੇਤਾ' ਅਤੇ 'ਨਿਰਮਾਤਾ' ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 20A ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ**, (1975) 1 SCC 866 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਜੈਲੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਵਜੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ **ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ** ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਐਮ.ਐਚ.ਬੇਗ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਤਰਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ?

XXXXXX

1091 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

[ਮੋਹਨ ਐਮ ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.]

6. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੱਲ ਮੁੜੀਏ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਸਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ 'ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ' ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14A ਭੋਜਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਦਾ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 11 ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਲਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ

ਧਾਰਾ 14A (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਤਰਕ / ਮਾਰਕੀਟਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੋ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(1) ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ, ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਥਾਨਕ (ਸਿਹਤ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ।

XXXXXX

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਮਿਲਾਵਟੀ ਹੈ, ਸਥਾਨਕ (ਸਿਹਤ) ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਧਾਰਾ 14A ਅਧੀਨ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਥਾਨਕ (ਸਿਹਤ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ।

(2B) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2A) ਅਧੀਨ ਸਥਾਨਕ (ਸਿਹਤ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (b) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸੀਲ ਜਾਂ ਬੰਧਨ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੀਲ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਭੇਜੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2B) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਮੌਕਾ ਹੈ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੇਚੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। 1954 ਦਾ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਨਮੂਨਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

1093 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
[ਮੋਹਨ ਐਮ ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਘੀਸਾ ਰਾਮ**, AIR 1967 SC 970 ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। **ਗਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਦਹਿਯਾਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ**

ਸੀ.ਸੀ. ਜਾਨੀ, (2009) 15 SCC 64 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ ਦੁਬਾਰਾ ਟੈਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ia) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜੋ 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ix) ਜੋ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 (ia) (a) ਵਿੱਚ 'ਮਿਲਾਵਟੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ 'ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (i) (i) (ix)(g) ਵਿੱਚ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

"ਜੇ ਇਸ ਵਾਲੇ ਪੈਕੇਜ, ਜਾਂ ਪੈਕੇਜ 'ਤੇ ਲੇਬਲ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਜਾਂ ਉਪਕਰਣ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹੈ; ਜਾਂ ਜੇ ਪੈਕੇਜ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭੋਜਨ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇਸਦੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਭੋਜਨ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੇਖ ਦੇ ਲੇਬਲਿੰਗ / ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨੇ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਬਦਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਲੇਬਲਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ

ਵਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਿਲਾਵਟ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ, ਲੇਖ ਦੇ ਨਮੂਨੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-13 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਮਾਰਕੇਟਰ ਜਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਲੇਬਲ / ਪੈਕੇਜ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਏ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਿਲਾਵਟ ਹੋਈ ਹੈ।

8. ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ 'ਮਿਲਾਵਟ' ਦਾ ਅਨੁਕੂਲ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 13 (2) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 (1) ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਅਤੇ 13 (3) ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 'ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ' ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 13 (2) ਵਿੱਚ 'ਮਿਲਾਵਟਸ਼ੁਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡੇਡ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਪਰਾਧ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, ਉਥੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-13 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ 'ਮਿਲਾਵਟ' ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹੀ ਟੈਸਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

1095 ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

[ਮੋਹਨ ਐਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.]

ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 2 (ix) (h) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕਿਸੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣਾ' ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸਲ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਲੁਕਾਈ ਹੈ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜੈਲੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੂਗਰ / ਸੁਕਰੋਜ਼' ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ix) (g) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ 'ਸ਼ੂਗਰ ਰਹਿਤ' ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਕੀ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ 'ਖੰਡ' ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 'ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਲਈ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੈਲੀ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਰ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14A ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2008 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੈਲੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੈਲੀ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਕਥਿਤ ਬੇਨਿਯਮੀ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ

ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਇਸ ਲਈ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇੰਦੌਰ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਸੀ, ਜੈਲੀ ਦੀ ਪੈਕੇਜਿੰਗ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਤਾ "ਅਲਕੇਮ ਹਾਊਸ, ਸੈਨਾਪਤੀ ਬਾਪਟ ਮਾਰਗ, ਲੋਅਰ ਪਰੇਲ, ਮੁੰਬਈ - 400013" ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇੰਦੌਰ ਸ਼ਾਖਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਪਤੇ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ।

XXXXXX

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ **(ਟੀ. ਵੀ. ਉਸਮਾਨ ਬਨਾਮ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਟੈਲੀਚੇਰੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ, ਟੈਲੀਚੇਰੀ**, (1994) 1 SCC 754). ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਲੀ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ, ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

10. ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ 11.04.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 01.09.2015 ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi